

V I Lenin

Borgerlig och socialistisk pacifism

Artikel (eller kapitel) I. En vändning i världspolitiken

Det finns tecken på att en vändning har inträtt eller håller på att inträda, nämligen en vändning från imperialistiskt krig till imperialistisk fred.

De viktigaste av dessa tecken är följande: de båda imperialistiska koalitioner är otvivelaktigt starkt utmattade; det blir svårare att fortsätta kriget längre och svårare för kapitalisterna i allmänhet och för finanskapitalet i synnerhet att skinka folken värre än vad de redan gjort genom de skandalösa "krigs"-vinsterna; finanskapitalet i de neutrala länderna, Förenta staterna, Nederländerna, Schweiz m fl, som har samlat oerhörda rikedomar genom kriget och som på grund av bristen på råvaror och livsmedel inte har lätt att vidare fortsätta denna "inbringande" hushållning, har drabbats av övermättnad; Tyskland skärper sina försök att skilja den ena eller andra bundsförvanten från sin imperialistiska huvudrival England; den tyska regeringen och efter den även en rad neutrala länders regeringar har gjort pacifistiska framstötter.

Finns det utsikter för att kriget snabbt skall avslutas eller inte?

Det är mycket svårt att ge ett positivt svar på denna fråga.

Två möjligheter avtecknar sig enligt vår mening ganska tydligt.

Den första möjligheten: en separاتفred sluts mellan Tyskland och Ryssland, även om det inte sker i den vanliga formen av ett skriftligt formellt fördrag. Den andra möjligheten: en sådan fred sluts inte, England och dess bundsförvanter är verkligen i stånd att hålla ut ännu ett år eller två osv. I det första fallet kommer kriget oundvikligen att upphöra om inte nu, så i den närmaste framtiden, och några betydande förändringar i dess förlopp kan inte väntas. I det andra fallet är det möjligt, att kriget fortsätter på obestämd tid.

Låt oss uppehålla oss vid det första fallet.

Att förhandlingar helt nyligen förts om en separاتفred mellan Tyskland och Ryssland, att Nikolaus II själv eller den mycket inflytelserika hovkamarillan är för en sådan fred, att det i världspolitiken visat sig tecken till en vändning från det imperialistiska förbundet mellan Ryssland och England mot Tyskland till ett lika imperialistiskt förbund mellan Ryssland och Tyskland mot England – allt detta är ställt utom tvivel.

Att Stürmer ersatts av Trepov, att tsarismen offentligt förklarat att Rysslands "rätt" till Konstantinopel erkänts av alla bundsförvanter och att Tyskland bildat en särskild polsk stat, dessa tecken tyder på att förhandlingarna om en separاتفred misslyckades. Det är möjligt, att tsarismen förde dessa förhandlingar *endast* för att öva utpressning mot England, för att uppnå Englands formella och otvetydiga erkännande av Nikolaus den blodiges "rätt" till Konstantinopel och en eller annan "solid" garanti för denna rätt.

Detta antagande är inte alls otroligt, eftersom det nuvarande imperialistiska kriget huvudsakligen och i det väsentliga går ut på en delning av bytet mellan de tre imperialistiska huvudrivalerna, de tre rövorna Ryssland, Tyskland och England.

Ju mer det å andra sidan blir klart för tsarismen, att det de facto är omöjligt att med militär-makt återvinna Polen, erövra Konstantinopel och bryta igenom den tyska järnfronten, som Tyskland på ett glänsande sätt rätar ut, förkortar och befäster genom sina senaste segrar i

Rumänien, desto mer *tvingas* tsarismen att sluta en separatfred med Tyskland, *det vill säga* den tvingas att gå över från det imperialistiska förbundet med England mot Tyskland till ett imperialistiskt förbund med Tyskland mot England. Och varför inte? Det var ju på ett hår när, att det blivit krig mellan Ryssland och England på grund av de båda makternas imperialistiska tävlan om uppdelningen av bytet i Centralasien! Det fördes ju förhandlingar mellan Tyskland och England år 1898 om ett förbund *mot* Ryssland, varvid England och Tyskland den gången i hemlighet kom överens om att dela Portugals kolonier mellan sig ”i händelse” att detta land inte skulle fullgöra sina finansiella förpliktelser!

Den växande strävan bland Tysklands ledande imperialistiska kretsar att få till stånd ett förbund med Ryssland mot England tog fast form redan för flera månader sedan. Uppdelningen av Galizien (för tsarismen är det mycket viktigt att kväva centrumet för ukrainsk agitation och ukrainsk frihet), Armenien och *kanske Rumänien* bildar uppenbarligen grundvalen för förbundet! I en tysk tidning har det ju sipprat ut en antydning om att Rumänien skulle kunna delas mellan Österrike, Bulgarien och Ryssland! Tyskland skulle även kunna samtycka till ytterligare några ”små eftergifter” åt tsarismen bara för att få till stånd ett förbund med Ryssland och möjligen också med Japan mot England.

En separatfred kunde ha slutits i hemlighet mellan Nikolaus II och Wilhelm II. Diplomats historia kan uppvisa exempel på hemliga överenskommelser, som bara 2-3 personer känt till men ingen annan, inte ens ministrarna. Diplomats historia kan uppvisa exempel på att ”stormakterna” sammanträtt till en ”allmän europeisk” kongress, sedan huvudrivalerna i hemlighet på förhand enats om huvudsaken (t ex den hemliga överenskommelsen mellan Ryssland och England om Turkiets utplundring före Berlinkongressen 1878). Det vore inte alls överraskande om tsarismen avböjde en formell separatfred mellan regeringarna bland annat av den anledningen att detta under Rysslands nuvarande tillstånd kunde leda till en Miljukov-Gutjkov-regering eller en Miljukov-Kerenskij-regering och samtidigt ingick ett hemligt, icke formellt men därför inte mindre ”fast” fördrag med Tyskland om att de båda ”höga fördragsslutande parterna” på den kommande fredskongressen gemensamt skulle fullfölja *den ena eller andra linjen!*

Om detta antagande är riktigt eller inte, går inte att avgöra. I varje fall innehåller det tusen gånger mera *sanning* och beskriver tusen gånger bättre hur saker och ting *verkligen ligger till*, än de ändlösa, väklingande fraserna om fred mellan de nuvarande regeringarna och överhuvudtaget mellan några borgerliga regeringar på grundval av avböjandet av annexioner osv. Dessa fraser är antingen fromma önskningar eller hyckleri och lögn, som tjänar till att dölja sanningen. *Uppdelningen av det imperialistiska bytet* rymmer dagens sanning, sanningen om det nuvarande kriget och försöken att sluta fred. Detta är sakens kärna, och att förstå denna sanning, att ge uttryck åt den, ”att ge uttryck åt hur saker och ting verkligen ligger till” – det är den socialistiska politikens huvuduppgift till skillnad från den borgerliga, vars viktigaste uppgift är att dölja och suddas ut denna sanning.

De båda imperialistiska koalitioner har roffat åt sig en viss mängd byte, varvid just de båda viktigaste och starkaste rövarna, Tyskland och England, har roffat åt sig mest. England har inte förlorat en fotsbredd av sin jord och sina kolonier men däremot ”förvärvat” de tyska kolonierna och en del av Turkiet (Mesopotamien). Tyskland har förlorat nästan alla sina kolonier, men har genom att erövra Belgien, Serbien, Rumänien, en del av Frankrike, en del av Ryssland osv förvärvat omätligt värdefullare territorier i Europa. Det gäller nu att fördela detta byte, och dessutom måste ”hövdingarna” för de båda rövarbanden, dvs England och Tyskland, i en eller annan omfattning belöna sina bundsförvanter, vilka, med undantag av Bulgarien och i mindre grad Italien, förlorat särskilt mycket. De svagaste bundsförvanterna

har förlorat mest: i den engelska koalitionen är Belgien, Serbien, Montenegro och Rumänien krossade, i den tyska har Turkiet förlorat Armenien och en del av Mesopotamien.

Hittills är Tysklands byte otvivelaktigt mycket större än Englands. Hittills har Tyskland segrat och visat sig ojämförligt starkare än någon kunde förmoda före kriget. Det är därför förståeligt att det vore fördelaktigt för Tyskland att sluta fred snarast möjligt, ty dess rival skulle fortfarande i för honom gynnsammast tänkbara (om inte så värst sannolika) fall kunna sätta in en större reserv rekryter osv.

Sådant är det *objektiva* läget. Sådan är den nuvarande situationen i kampen om det imperialistiska bytets uppdelning. Det är helt naturligt att *denna* situation framkallat pacifistiska strävanden, uttalanden och aktioner företrädesvis bland den tyska koalitionen och likaledes bland de neutrala ländernas bourgeoisi och regeringar. Lika naturligt är det, att bourgeoisin och *dess* regeringar är tvungna att av alla krafter försöka lura folken och att dölja den imperialistiska fredens – uppdelningen av det rövade – avskyvärda nakenhet med fraser, alltigenom lögnaktiga fraser, om en demokratisk fred, om de små folkens frihet, om rustningsminskning osv.

Men medan det är naturligt för bourgeoisin att försöka lura folken, hur fullgör då socialisterna sin plikt? Härom i nästa artikel (eller kapitel).

Artikel (eller kapitel) II. Kautskys och Turatis pacifism

Kautsky är Andra internationalens mest auktoritative teoretiker, den mest prominente ledaren för det så kallade marxistiska centrumet i Tyskland och representanten för den opposition, som i riksdagen bildat en särskild grupp, Socialdemokratiska arbetsgruppen (Haase, Ledebour m fl). En rad av Tysklands socialdemokratiska tidningar publicerar nu artiklar av Kautsky om fredsvillkoren, vilka innehåller omskrivningar av Socialdemokratiska arbetsgruppens officiella förklaring, avgiven med anledning av den tyska regeringens bekanta not, där fredsförhandlingar föreslås. Denna förklaring kräver av regeringen, att den skall framlägga bestämda fredsvillkor och innehåller bland annat följande karakteristiska sats:

... Om denna [den tyska regeringens] not skall leda till fred, så är det nödvändigt, att tanken på. annexioner av främmande områden och på det ena eller andra folkets politiska, ekonomiska eller militära underkastelse under en annan stat otvetydigt avvisas i alla länder ...”

Kautsky skriver om och konkretiserar denna mening i sina artiklar, där han omständligt ”bevisar” att Konstantinopel inte får tillfalla Ryssland och att Turkiet inte får bli någon vasallstat.

Låt oss se närmare på dessa Kautskys och hans meningsfränders politiska paroller och argument.

När det rör sig om Ryssland, dvs Tysklands imperialistiska rival, ställer Kautsky inget abstrakt och ”allmänt”, utan ett alldeles konkret, exakt och bestämt krav: Konstantinopel får inte tillfalla Ryssland. Han avslöjar därmed – Rysslands verkliga imperialistiska avsikter. Men när det rör sig om Tyskland, dvs just det land, vars bourgeoisi och regering får hjälp att föra det imperialistiska kriget av majoriteten i det parti, som räknar Kautsky som sin medlem (och som utsett Kautsky till redaktör för sitt viktigaste, ledande teoretiska organ, Die Neue Zeit), då avslöjar Kautsky *inte sin* regerings *konkreta* imperialistiska avsikter, utan in-skränker sig till ett ”allmänt” önskemål eller en ”allmän” tes: Turkiet får inte bli någon vasallstat!!

Hur skiljer sig då det verkliga innehållet i Kautskys politik från den politik som bedrivs av Frankrikes och Englands s a s ”kämpande” socialchauvinister (dvs socialister i ord,

chauvinister i handling) som utan omsvep avslöjar Tysklands konkreta imperialistiska åtgärder men nöjer sig med ”allmänna” önskemål eller teser beträffande länder eller folk, vilka underkuvats av England och Ryssland, och som gästas om erövringen av Belgien och Serbien men tigger om erövringen av Galizien, Armenien och kolonierna i Afrika?

I verkligheten hjälper Kautskys och Sembat-Hendersons politik på samma sätt sina respektive imperialistiska regeringar genom att den främst uppmärksammar rivalens och fiendens lömskhet samtidigt som den beslöjar ”sin” bourgeois *lika* imperialistiska åtgärder med dimmiga, allmänna fraser och fromma önsknings. Och vi skulle upphöra att vara marxister, ja överhuvudtaget upphöra att vara socialister, om vi inskränkte oss till en så att säga kristlig betraktelse över det goda i de fromma allmänna fraserna, utan att avslöja deras *verkliga* politiska betydelse. Ser vi inte ständigt, att alla imperialistiska makters diplomati står med de mest storslagna ”allmänna” fraser och ”demokratiska” förklaringar för att därmed *skyl*a utplundringen, förtrycket och strypandet av de små folken?

”Turkiet får inte bli någon vasallstat” ... Om jag bara säger detta, så ser det ut som om jag vore anhängare av Turkiets fullständiga frihet. Men i verkligheten upprepar jag bara en fras, som också brukar användas av tyska diplomater, vilka *medvetet* ljuger och hycklar och med denna fras maskerar det *faktum*, att Tyskland nu förvandlat Turkiet till sin *såväl* finansiella som militära vasall! Och om jag är en tysk socialist, så är mina ”allmänna” fraser bara *fördelaktiga* för den tyska diplomatin, ty deras verkliga betydelse består i att *skönmåla* den tyska imperialismen.

”Tanken på annexioner av främmande områden ... och på det ena eller andra folkets ekonomiska underkastelse bör avvisas i alla länder ...”

Vilken storsinnet! Tusentals gånger har imperialisterna ”förkastat tanken” på annexioner och på de svaga folkens finansiella förkvävande, men vore det inte på sin plats att ställa detta mot *fakta*, vilka bevisar, att vilken storbank som helst i Tyskland, England, Frankrike eller Förenta staterna *håller* små folk ”i *underkastelse*”? Kan den nuvarande borgerliga regeringen i ett rikt land i *praktiken* förkasta annexioner och ekonomiskt förtryck av främmande folk, när miljarder och åter miljarder är placerade i de svaga folkens järnvägar och andra företag?

Vem är det, som i verkligheten kämpar mot annexioner osv – den som strör storsinta fraser omkring sig, vilka till sin objektiva betydelse är fullkomligt likvärdiga med det kristliga vigvattnet, varmed man bestänker krönta och kapitalistiska rövare, eller den som klargör för arbetarna, att det är omöjligt att upphäva annexionerna och den finansiella strypningen utan att störta den imperialistiska bourgeoisin och dess regeringar?

Här följer en italiensk illustration till den pacifism, som Kautsky predikar.

I det italienska socialistiska partiets huvudorgan Avanti! (Framåt!) för den 25 december 1916 offentliggjorde den kände reformisten Filippo Turati en artikel under rubriken Abrakadabra. Den 22 november 1916, skriver han, framlade Italiens socialistiska parlamentsgrupp i parlamentet ett förslag till fred. I detta förslag ”konstaterade den överensstämmelse mellan de principer, som Englands och Tysklands representanter har proklamerat, och de principer, som måste ligga till grund för en eventuell fred, samt uppmanade regeringen att inleda fredsförhandlingar genom Förenta staternas och andra neutrala länders förmedling”. Så utlägger Turati själv innehållet i det socialistiska förslaget.

Den 6 december 1916 ”begraver” kammaren det socialistiska förslaget genom att ”uppskjuta” debatten om det. Den 12 december föreslår den tyske kanslern för sin del i riksdagen det, som Italiens socialister velat. Den 22 december framträder Wilson med sin not, i vilken han – såsom Filippo Turati uttrycker sig – ”gör en parafras på och upprepar det socialistiska för-

slagets idéer och motiv”. Den 23 december uppträder andra neutrala stater på scenen och gör en parafras på Wilsons not.

Man beskyller oss för att vi sålt åt oss Tyskland, utropar Turati. Har då inte Wilson och de neutrala staterna sålt sig åt Tyskland?

Den 17 december höll Turati i parlamentet ett tal, i vilket ett ställe väckte ovanlig – och berättigad – sensation. Här följer detta ställe enligt Avantis! referat:

”... Låt oss anta, att en diskussion av sådant slag, som Tyskland föreslår oss, är i stånd att i huvudsak lösa sådana frågor som utrymningen av Belgien och Frankrike, återupprättandet av Rumänien, Serbien och, om ni så vill, Montenegro; jag vill dessutom för er tillägga en korrigerig av den italienska gränsen beträffande det, som obestriddligen är italienskt och som motsvarar garantier av strategisk karaktär ..” På detta ställe avbryter den borgerliga och chauvinistiska kammaren Turati, och från alla håll ropas: ”Utmärkt! Således vill ni också allt detta! Leve Turati! Leve Turati!”

Turati, som tydligen kände att någonting var fel i denna bourgeoisins entusiasm, försökte ”korrigera” sitt uttalande eller ”förklara sig”:

”Mina herrar”, säger han, ”inga opassande skämt. En sak är att erkänna, att nationell enhet är på sin plats och är berättigad, vilket vi alltid erkänt; en annan sak är att framkalla eller rättfärdiga ett krig på grund av detta mål.”

Varken denna Turatis ”förklaring” eller artiklarna i Avanti! till hans försvar, varken Turatis brev av den 21 december eller en viss ”b b:s” artikel i Zürichtidningen Volksrecht kan på minsta sätt ”korrigera” saken och upphäva det faktum att *Turati avslöjade sig!* Eller rättare sagt: det var inte bara Turati som avslöjade sig, utan också hela den socialistiska pacifismen, som representeras av både Kautsky och, som vi skall få se, av de franska ”kautskyanerna”. Borgarpressen i Italien hade rätt, när den grep fatt i detta ställe i Turatis tal och jublade över det.

Den nämnde ”b b” försöker försvara Turati med att Turati ju endast talade om ”nationernas självbestämmanderätt”.

Ett dåligt försvar! Vad har detta att göra med ”nationernas självbestämmanderätt”, vilken som alla känner till i marxisternas program gäller – och i den internationella demokratins program alltid gällt – försvaret av de *förtryckta* folken? Hur kan den gälla det imperialistiska kriget, dvs ett krig om koloniernas uppdelning och för *undertryckande* av främmande länder, ett krig *mellan* rövar- och förtryckarstater om *vem* som skall förtrycka *flera* främmande folk?

Vari skiljer sig åberopandet av nationernas självbestämmanderätt för att rättfärdiga ett imperialistiskt och icke nationellt krig från de tal som hålls av Aleksinskij, Hervé och Hyndman, vilka åberopar sig på att *republiken* i Frankrike försvarar sig mot monarkin i Tyskland, ehuru alla vet, att detta krig ingalunda beror på en konflikt mellan den republikanska och den monarkiska principen, utan är ett krig mellan två imperialistiska koalitioner om koloniernas uppdelning etc?

Turati förklarade och urskuldade sig med, att han *absolut inte* ”rättfärdigar” kriget.

Låt oss tro, att reformisten Turati, Kautskys anhängare Turati, inte hade för *avsikt* att rättfärdiga kriget. Men alla vet ju, att man i politiken inte tar hänsyn till avsikter utan till handlingar, inte till fromma önskningar utan till fakta, inte till det inbillade, utan till det verkliga.

Må så vara, att Turati inte ville rättfärdiga kriget och att Kautsky inte ville rättfärdiga att Tyskland har gjort Turkiet till den tyska imperialismens vasall. Men *de facto* blev resultatet hos de båda goda pacifisterna *just ett rättfärdigande av kriget!* Det är sakens kärna. Om Kautsky inte hade uppträtt i en tidskrift, som är så tråkig att ingen läser den, utan på

parlamentstribunen inför en livlig, lättrodd borgerlig publik med sydligt temperament och här uttalat en sats som ”Konstantinopel får inte tillfalla Ryssland, Turkiet får inte bli någon vasallstat”, så hade det inte varit underligt om skarpsinniga borgare hade ropat: ”Utmärkt! Riktigt! Leve Kautsky!”

Turati intog faktiskt – oavsett om han ville det och oavsett om han var medveten om det – samma ståndpunkt som en borgerlig mäklare, vilken föreslår en uppgörelse i godo mellan imperialistiska rövare. En ”befrielse” av de italienska områden, som tillhör Österrike, vore de facto en täckmantel för den italienska bourgeoisins belöning för dess deltagande i en gigantisk imperialistisk koalitions imperialistiska krig, ett oväsentligt tillägg till uppdelningen av kolonierna i Afrika samt inflytelsesfärerna i Dalmatien och Albanien. Att reformisten Turati intar en borgerlig ståndpunkt är nog naturligt, men Kautsky skiljer sig faktiskt inte det minsta från Turati.

Om man inte vill förhäriliga det imperialistiska kriget, inte hjälpa bourgeoisin att falskeligen utge ett sådant krig för att vara ett nationellt, folkbefriande krig, inte vill inta den borgerliga reformismens ståndpunkt, får man inte tala som Kautsky och Turati utan måste tala som Karl Liebknecht, man måste förklara för sin egen bourgeoisin, att den hycklar, när den pratar om nationell befrielse, och att en demokratisk fred är omöjlig i samband med det pågående kriget, om inte proletariatet ”vänder vapnen” mot sina *egna* regeringar.

Detta är den enda möjliga ståndpunkten för en verklig marxist, en verklig socialist, som inte är en borgerlig reformist. Inte den, som upprepar pacifismens allmänna, intetsägande och till intet förpliktande fromma önskningar utför ett verkligt arbete för en demokratisk fred, utan den som avslöjar såväl det pågående krigets imperialistiska karaktär som den av kriget under förberedelse varande imperialistiska freden och den som kallar folket till revolution mot de brottsliga regeringarna.

Somliga försöker ibland försvara Kautsky och Turati med att det inte gick att legalt gå längre än till ”en antydan” mot regeringen och att pacifister av detta slag gör sådana ”antydningar”. Svaret härpå är för det första, att om det är omöjligt att säga sanningen legalt, så är det inte något argument för att dölja sanningen, utan ett argument för nödvändigheten av en illegal, dvs en från polis och censur fri organisation och press; för det andra, att det förekommer historiska ögonblick, vilka av en socialist *kräver*, att han bryter med varje legalitet och för det tredje att Dobroljubov och Tjernysjevskij till och med i livegenskapens Ryssland förstod att säga sanningen, exempelvis genom att tiga ihjäl manifestet av den 19 februari 1861¹¹⁰ och genom att förlöjliga och brännmärka dåtidens liberaler, vilka höll precis samma tal, som Turati och Kautsky nu håller.

I nästa artikel skall vi syssla med den franska pacifismen, som fått sitt uttryck i resolutionerna från två kongresser, vilka franska arbetarorganisationer och socialistiska organisationer nyligen har hållit.

Artikel (eller kapitel) III. De franska socialisternas och syndikalisternas pacifism

Det franska CGT:s (Confédération generale du Travail) och det franska socialistiska partiets kongresser har nyligen avslutats. Den socialistiska pacifismens sanna betydelse och sanna roll vid nuvarande tidpunkt har avtecknat sig särskilt klart här.

Vi återger här den fackliga kongressens resolution, som en’ hälligt antogs av alla, såväl av de inbitna chauvinisternas majoritet med den ökände Jouhaux i spetsen som av anarkisten Broutchoux och av – ”zimmerwaldaren” Merrheim:

”De nationella korporativa federationernas, fackförbundens och arbetsförmedlingarnas konferens, som har tagit kännedom om noten från Förenta staternas president, ’vilken inbjuder alla nationer, som nu befinner sig i krig med varandra, att offentligt framlägga sin uppfattning om de villkor, på vilka kriget skulle kunna avslutas’,

anmodar den franska regeringen att samtycka till detta förslag;

uppmärskar regeringen att ta initiativ till ett liknande steg gentemot sina bundsförvanter för att påskynda fredens timme;

förklarar, att ett nationernas förbund, som är en av garantierna för en definitiv fred, endast kan säkras genom att alla nationer, såväl små som stora, får oberoende, territoriell okränkbarhet samt politisk och ekonomisk frihet.

De på konferensen representerade organisationerna förpliktar sig att bland arbetarmassorna stödja och sprida denna idé för att göra slut på det oklara och tvetydiga tillstånd, som endast gagnar den hemliga diplomatin, som arbetarklassen alltid har gått emot.”

Här ser vi ett prov på, ”ren” pacifism, helt i Kautskys anda – en pacifism, som godkänts av en officiell arbetarorganisation, som inte har någonting gemensamt med marxismen och vars flertal utgörs av chauvinister. Vi har framför oss ett betydelsefullt dokument, som förtjänar den mest seriösa uppmärksamhet, ett dokument om chauvinisternas och ”kautskyanernas” *politiska samlings* på den tomma pacifistiska frasens plattform. Medan vi i föregående artikel försökte visa den *teoretiska* grunden för vad som är enheten i chauvinisternas och pacifisternas, borgarnas och de socialistiska reformisternas uppfattning, så ser vi nu denna enhet *praktiskt* förverkligad i ett annat imperialistiskt land.

På konferensen i Zimmerwald den 5–8 september 1915 förklarade Merrheim: ”Le parti, les Jouhaux, le gouvernement, ce ne sont que trois fetes sous un bonnet” (”Partiet, herrar Jouhaux, regeringen – det är bara tre huvuden under en hatt”, dvs de är ett). På CGT:s konferens den 26 december 1916 röstade Merrheim *tillsammans med Jouhaux* för en pacifistisk resolution. Den 23 december 1916 publicerade ett av de tyska socialimperialisternas mest öppenhjärtiga och extrema organ, Volksstimme i Chemnitz, en redaktionell artikel rubricerad De borgerliga partiernas upplösning och den socialdemokratiska enhetens återupprättande. I denna artikel lovsjungs naturligtvis Südekums, Legiens, Scheidemann & Co:s, hela den tyska socialdemokratiska partimajoritetens och även den tyska regeringens fredskärlek, och proklameras att ”den första partikongress, som sammankallas efter kriget, måste återupprätta partiets enhet, bortsett från ett fåtal fanatiker, som vägrar att betala partiavgift [dvs Karl Liebknechts anhängare!], partiets enhet på grundvalen av partiledningens, den socialdemokratiska riksdagsgruppens och fackföreningarnas politik”.

Absolut klart har man här uttryckt den idé och proklamerat den politik, som syftar till ”enhet” mellan Tysklands öppna socialchauvinister och Kautsky & Co, med ”Socialdemokratiska arbetsgruppen” – en enhet på de pacifistiska frasernas grundval – den ”enhet”, som förverkligades i Frankrike den 26 december 1916 mellan Jouhaux och Merrheim!

Det italienska socialistiska partiets centralorgan Avanti! skriver i en kort redaktionell artikel den 28 december 1916:

”Medan Bissolati och Südekum, Bonomi och Scheidemann, Sembat och David, Jouhaux och Legien gått över till den borgerliga nationalismens läger och förrått [hanno tradito] internationalisternas ideologiska enhet, vilken de på tro och heder lovat tjäna, så stannar vi tillsammans med våra tyska kamrater, män som Liebknecht, Ledebour, Hoffman och Meyer, och tillsammans med våra franska kamrater, män som Merrheim, Blanc, Brizon, Raffin-Duggins, vilka inte har ändrat sig och inte vacklat.”

Lägg märke till vilken förvirring som uppstår här:

Bissolati och Bonomi blev som reformister och chauvinister *uteslutna* ur det italienska socialistiska partiet redan före kriget. Avanti! likställer dem med Südekum och Legien, och naturligtvis med full rätt, men Südekum, David och Legien står i spetsen för det tyska kvasisocialdemokratiska, i verkligheten socialchauvinistiska partiet, och samma Avanti!

opponerar sig mot deras uteslutning, mot en brytning med dem, mot bildandet av en tredje international. Avanti! förklarar med full rätt att Legien och Jouhaux är överlöpande till den borgerliga nationalismens läger och sätter Liebkecht och Ledebour, Merrheim och Brizon i motsats till dem. Men vi ser, att Merrheim *röstar tillsammans med Jouhaux*, och Legien deklarerar – genom chemnitztidningen Volksstimme – sin övertygelse om, att partienheten kommer att återupprättas *bara* genom att Liebkechts meningsfränder utsluts, dvs en ”enhet” *tillsammans* med ”Socialdemokratiska arbetsgruppen” (inklusive Kautsky), som Ledebour tillhör!!

Denna förvirring beror på att Avanti! rör ihop borgerlig pacifism och revolutionär socialdemokratisk internationalism, medan så erfarna politiska kannstöpere som Legien och Jouhaux mycket väl förstått, att socialistisk och borgerlig pacifism är *identiska*.

Och varför skulle väl inte herr Jouhaux och hans tidning, den chauvinistiska La Bataille, jubla över Jouhaux' och Merrheims ”enighet”, när den enhälligt antagna, av oss ordagrant citerade resolutionen *de facto* inte innehåller någonting annat än borgerligt pacifistiska fraser, *inte en skymt* av revolutionärt medvetande, *inte en enda* socialistisk tanke!

Är det inte löjligt att tala om ”ekonomisk frihet för alla nationer, såväl små som stora”, och samtidigt förtiga, att så länge de borgerliga regeringarna inte störtats och bourgeoisin inte exproprierats, är denna ”ekonomiska frihet” ett likadant *bedrägeri* mot folket som fraserna om ”ekonomisk frihet” för medborgarna *i allmänhet*, för småbönder och rika bönder, arbetare och kapitalister i det moderna samhället?

Den resolution, som Jouhaux och Merrheim enhälligt röstade för, är helt och hållet genomsyrad av den ”borgerliga nationalismens” idéer, som Avanti! med rätta konstaterar hos Jouhaux men som samma Avanti! märkvärdigt nog inte ser hos Merrheim.

De borgerliga nationalisterna har alltid och överallt stått med ”allmänna” fraser om ett *allmänt* ”nationernas förbund” och om ”ekonomisk frihet för alla nationer, stora som små”. I motsats till de borgerliga nationalisterna har socialisterna sagt och säger fortfarande att det är ett avskyvärt hyckleri att tala vitt och brett om ”ekonomisk frihet för de stora och små nationerna”, så länge *några* nationer (t ex England och Frankrike) placerar pengar i utlandet, dvs lånar små och efterblivna nationer *kapital till tiotals och åter tiotals miljarder franc* mot ockrarräntor och håller de små och svaga nationerna i slaveri hos sig.

Socialister skulle inte utan en bestämd protest ha kunnat förbigå *en enda sats* i den resolution, som Jouhaux och Merrheim enhälligt röstade för. Socialister skulle i direkt motsats till denna resolution ha förklarat, att Wilsons uppträdande är uppenbart lögnaktigt och hycklande, emedan Wilson är representant för en bourgeoisin, som förtjänat miljarder på kriget, och chef för en regering, som stegrat Förenta staternas rustningar ända till vanvett – uppenbarligen med ett *nytt* stort imperialistiskt krig som mål. De skulle ha förklarat, att den franska borgerliga regeringen, som är bunden till händer och fötter av finanskapitalet, vars slav den är, och av hemliga imperialistiska, alltigenom rovgiriga och reaktionära fördrag med England, Ryssland osv, är ur stånd att säga eller göra någonting i fråga om en demokratisk och ”rättvis” fred, utom att uttala samma lögn. De skulle ha förklarat, att kampen för en sådan fred inte består i att upprepa allmänna, tomma, intetsägande, fromma och sötsliskiga pacifistiska fraser, som inte förpliktar till någonting och som i verkligheten endast tjänar till att försköna det imperialistiska onda, utan i att säga folken *sanningen*, nämligen att säga dem: för att få en demokratisk och rättvis fred måste man störta alla de krigförande ländernas borgerliga regeringar och i detta syfte utnyttja den omständigheten, att miljoner arbetare är beväpnade, och likaledes den allmänna förbittring bland folkmassorna, som framkallats av dyrtiden och av det imperialistiska krigets fasor.

Detta är vad socialister skulle ha sagt i stället för Jouhaux' och Merrheims resolution.

På sin kongress, som hölls i Paris samtidigt med CGT:s kongress, underlät det franska socialistiska partiet inte bara att säga detta, utan antog också en *ännu sämre* resolution, med 2 838 röster mot 109, medan 20 lade ned sina röster, dvs genom ett block mellan socialchauvinisterna (Renaudel & Co, de så kallade majoritaires, majoritetsanhängarna) och *longuetisterna* (Longuets anhängare, de franska kauskyanerna)!! Därvid röstade zimmerwaldaren Bourderon och kienthalaren (deltagaren i Kienthalkonferensen) Raffin-Dugens för denna resolution!!

Vi skall inte återge denna resolution, emedan den är omåttligt lång och fullkomligt ointressant: fromma och sötsliskiga fredsfraser *står sida vid sida* med en förklaring om att man också i fortsättningen är redo att stödja det så kallade fosterlandsförsvaret i Frankrike, dvs stödja det imperialistiska kriget, som Frankrike för i förbund med sådana ännu större och starka rövare som England och Ryssland.

Socialchauvinisternas förening med pacifisterna (eller kautskyanerna) i Frankrike och med en del av zimmerwaldarna har således blivit ett faktum inte bara i GUT utan även i det socialistiska partiet.

Artikel (eller kapitel) IV. Zimmerwald vid skiljevägen

Den 28 december anlände de franska tidningarna med referat om CGT:s kongress till Bern och den 30 december offentliggjorde de socialistiska tidningarna i Bern och Zürich ett nytt upprop från Berns ISK (Internationale Sozialistische Kommission), Internationella socialistiska kommissionen, Zimmerwald-sammanslutningens verkställande organ. I detta upprop, som var daterat slutet av december 1916, talas om ett fredsförslag från Tyskland samt från Wilson och andra neutrala länder, varvid alla dessa regeringsaktioner betecknas – givetvis med full rätt – som ett ”komediantspel med freden”, ett ”spel för att lura de egna folken” och som ”hycklande pacifistiska gester av diplomater”.

Mot denna komedi och lögn ställs det internationella proletariats ”fasta vilja” att ”vända vapnen mot fienden i det egna landet i stället för mot sina bröder” såsom den ”enda kraft”, som kan genomföra fred osv.

De anförda citaten visar oss åskådligt två i grunden olika slag av politik, vilka hittills tyckts trivas tillsammans inom Zimmerwald-sammanslutningen men nu slutgiltigt skilt sig från varandra.

Å ena sidan förklarar Turati bestämt och helt riktigt, att förslaget från Tyskland, Wilson osv bara var en ”omskrivning” av den italienska ”socialistiska” pacifismen; de tyska socialchauvinisternas uttalande och de franskas omröstning visar, att såväl de förra som de senare till fullo uppskattat fördelen med den pacifistiska maskeringen av *deras* politik.

Å andra sidan betecknar Internationella socialistiska kommissionens upprop alla krigförande och neutrala regeringars pacifism som komedi och hyckleri.

Å ena sidan förenar sig Jouhaux med Merrheim, Bourderon och Longuet, och Raffin-Dugens med Renaudel, Sembat och Thomas, och de tyska socialchauvinisterna Südekum, David och Scheidemann förkunnar det förestående ”återupprättandet av den socialdemokratiska enheten” med Kautsky och ”Socialdemokratiska arbetsgruppen”.

Å andra sidan uppmanar Internationella socialistiska kommissionens upprop ”de socialistiska minoriteterna” att energiskt kämpa mot ”sina regeringar” och mot ”deras socialpatriotiska legoknektar [Söldlinge]”.

Antingen – eller.

Skall man avslöja den borgerliga pacifismens innehållslöshet, meningslöshet och hyckleri *eller* ”omskriva” den till en ”socialistisk” pacifism? Skall man kämpa mot Jouhaux’, Rennudels, Legiens och Davids anhängare som regeringarnas ”legoknektar” *eller* skall man förena sig med dem till tomma pacifistiska deklamationer efter franskt eller tyskt mönster?

Detta är nu skiljelinjen mellan Zimmerwaldhögern, som ständigt av alla krafter har satt sig emot en brytning med socialchauvinisterna, och Zimmerwaldvänstern, som inte utan orsak redan i Zimmerwald vinnlade sig om att offentligt dra upp en gräns mellan sig och högern och att både på och efter konferensen uppträda i pressen med en egen plattform. Fredens annalkande eller åtminstone det faktum, att en del borgerliga element i ökad grad diskuterar fredsfrågan, har inte tillfälligtvis utan oundvikligt gett upphov till en särskilt påtaglig skillnad mellan den ena och andra politiken. Ty freden har alltid tett sig och ter sig för de borgerliga pacifisterna och deras ”socialistiska” efterapare och eftersägare som någonting principiellt skilt från kriget i den meningen att idén om att ”kriget är en fortsättning av fredspolitik, freden är en fortsättning av krigspolitik”, alltid förblivit oförståelig för pacifisterna av båda schatteringarna. Att det imperialistiska kriget 1914-17 är en fortsättning av den imperialistiska politiken 1898-1914, om inte från en ännu tidigare period, har varken borgarna eller socialchauvinisterna velat inse och vill det inte heller nu. Att en fred nu, om de borgerliga regeringarna inte störtas genom en revolution, endast kan vara en imperialistisk fred, som fortsätter det imperialistiska kriget, det inser varken de borgerliga eller de socialistiska pacifisterna.

Liksom de vid bedömningen av det nuvarande kriget begagnat meningslösa, vulgära och källkborgerliga fraser om angrepp eller försvar i allmänhet, så begagnar de även vid bedömningen av freden samma slags källkborgerliga, allmänna fraser och glömmar den konkreta historiska situationen, den mellan de imperialistiska makterna pågående kampens konkreta verklighet. Men det var naturligt för socialchauvinisterna, dessa regeringarnas och bourgeoisins agenter inom arbetarpartierna, att särskilt klamra sig fast vid fredens annalkande, ja till och med vid prat om fred, för att dölja djupet i sin reformism och opportunistism, vilket avslöjats genom kriget, och för att återuppräta sitt undergrävda inflytande över massorna. Därför gör socialchauvinisterna, som vi sett, både i Tyskland och i Frankrike allt starkare försök att ”förena sig” med ”oppositionens” vacklande, principiösa och pacifistiska del.

Även inom Zimmerwald-sammanslutningen kommer man säkert att försöka maskera skillnaden mellan de två oförsonliga linjerna i politiken. Man kan förutse två slags försök i denna riktning. Den ”realpolitiska” försoningen kommer helt enkelt att bestå i att mekaniskt förena högljudda revolutionära fraser (som t ex fraserna i Internationella socialistiska kommissionens upprop) med en opportunistisk och pacifistisk praktik. Så var det i Andra internationalen. De ärkerevolutionära fraserna i Huysmans och Vanderveldes upprop samt i några kongressresolutioner bara skylde över flertalet europeiska partiers ärkeopportunistiska praktik utan att ändra den, utan att undergräva den och utan att bekämpa den. Det är tvivelaktigt, om denna taktik på nytt kan lyckas inom Zimmerwald-sammanslutningen.

”De principiella försonarna” kommer att försöka förfalska marxismen genom att t ex påstå, att reformer inte utesluter revolution och att en imperialistisk fred med vissa ”förbättringar” av nationalitetsgränserna eller av folkrätten, av rustningsbudgeten osv är möjlig sida vid sida med den revolutionära rörelsen och som ”ett av denna rörelses utvecklingsmoment” osv, osv.

Detta skulle vara en förfalskning av marxismen. Naturligtvis utesluter reformer inte revolution. Emellertid är det nu inte fråga om den saken, utan om att revolutionärerna inte får utesluta *sig själva* till förmån för reformisterna, dvs att socialisterna inte får ersätta sitt revolutionära arbete med ett reformistiskt. Europa genomgår en revolutionär situation. Kriget

och dyrtiden skärper den. Övergången från krig till fred kommer heller ingalunda att ovillkorligen upphäva den, ty ingenting tyder på att de miljoner arbetare, som nu har utmärkta vapen i sina händer, absolut och ovillkorligen kommer att låta bourgeoisin ”fredligt avväpna” sig i stället för att följa Karl Liebknechts råd, dvs vända vapnen mot *sin egen* bourgeoisin.

Frågan står inte så som pacifisterna och kautskyanerna ställer den: antingen en reformistisk politisk kampanj eller avvisande av reformer. Det är en borgerlig formulering av frågan. I verkligheten står frågan så här: antingen revolutionär kamp, vilken, om den inte lyckas fullständigt, som biprodukt brukar medföra reformer (det har revolutionernas hela historia i hela världen bevisat) eller också ingenting annat än prat om reformer och löften om reformer.

Kautskys, Turatis och Bourderons reformism, som nu uppträder i pacifismens form, inte bara åsidosätter frågan om revolutionen (*redan* detta är förräderi mot socialismen), tar inte blott i praktiken avstånd från allt slags systematiskt och ihärdigt revolutionärt arbete, utan går även så långt, att den förklarar gatudemonstrationer vara äventyr (Kautsky i *Die Neue Zeit* den 26 november 1915). Den går så långt som att försvara och genomföra enhet med de öppna och avgjorda motståndarna till den revolutionära kampen – Südekum, Legien, Renaudel, Thomas et consortes etc, etc.

Denna reformism är absolut oförenlig med den revolutionära marxismen, vilken är förpliktad att på alla sätt utnyttja den nuvarande revolutionära situationen i Europa till att direkt propagera revolutionen, störta de borgerliga regeringarna och erövra makten genom det beväpnade proletariatet samtidigt som den ingalunda avsäger sig eller avstår från att använda reformer för att utveckla kampen för revolutionen även under dess förlopp.

Den närmaste framtiden kommer att visa hur händelsernas gång i Europa i allmänhet och reformism-pacifismens kamp mot den revolutionära marxismen i synnerhet, inklusive kampen mellan Zimmerwald-sammanslutningens båda delar, kommer att utveckla sig.

Zürich den 1 januari 1917

Publicerat ffg 1924 i *Leninskij sbornik II*

V I Lenin, *Samlade skrifter*, 5:e ry uppl, b 30, s 239-260